

Kommunestruktur og næringslivet: Bo- og arbeidsregioner, attraktivitet og kompetanse

Avdelingsdirektør Per Øyvind Langeland

Dette er NHO

- Norges største interesseorganisasjon for bedrifter
- 23 000 medlemmer og 560 000 årsverk i medlemsbedriftene

foto: Olav Heggø

Våre landsforeninger

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

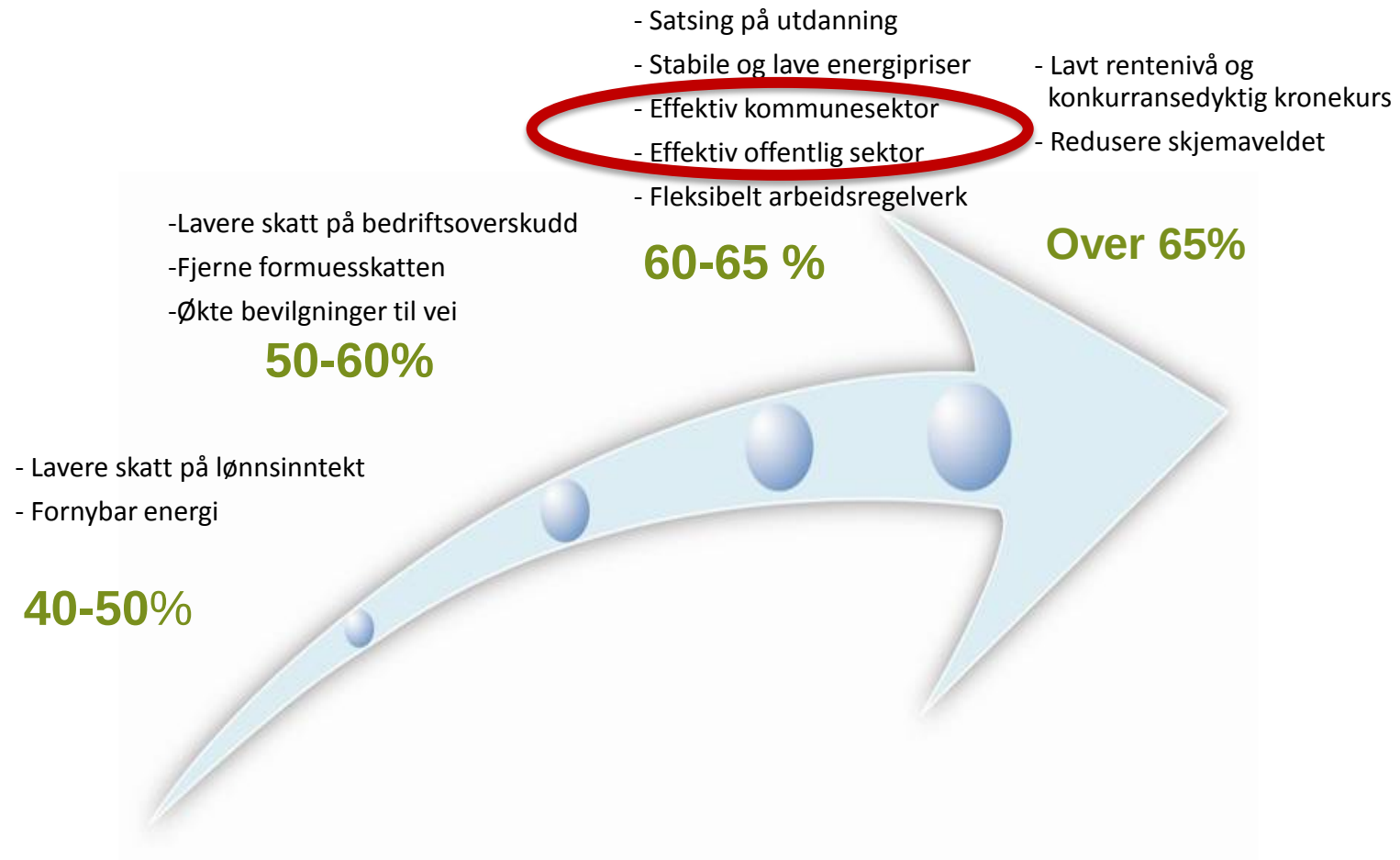

En del av et større fellesskap

NHO-bedriftenes politiske prioriteringer

”Hvilke rammebetingelser mener du er viktigst at NHO prioriterer?”

Nasjonale mål med kommunene på 1950-tallet

”..med bibehold av selvstyreideen legger forholdene til rette for den best mulige utvikling av næringslivet, som skaper stabilitet i den kommunale økonomi, gir geografisk naturlig skatteutjamning, kvalitetsutbygging av forvaltningsapparatet og den best mulige rasjonalisering av forvaltningen”

Kommunereformen gir nye muligheter

1. Tilgang på kompetanse

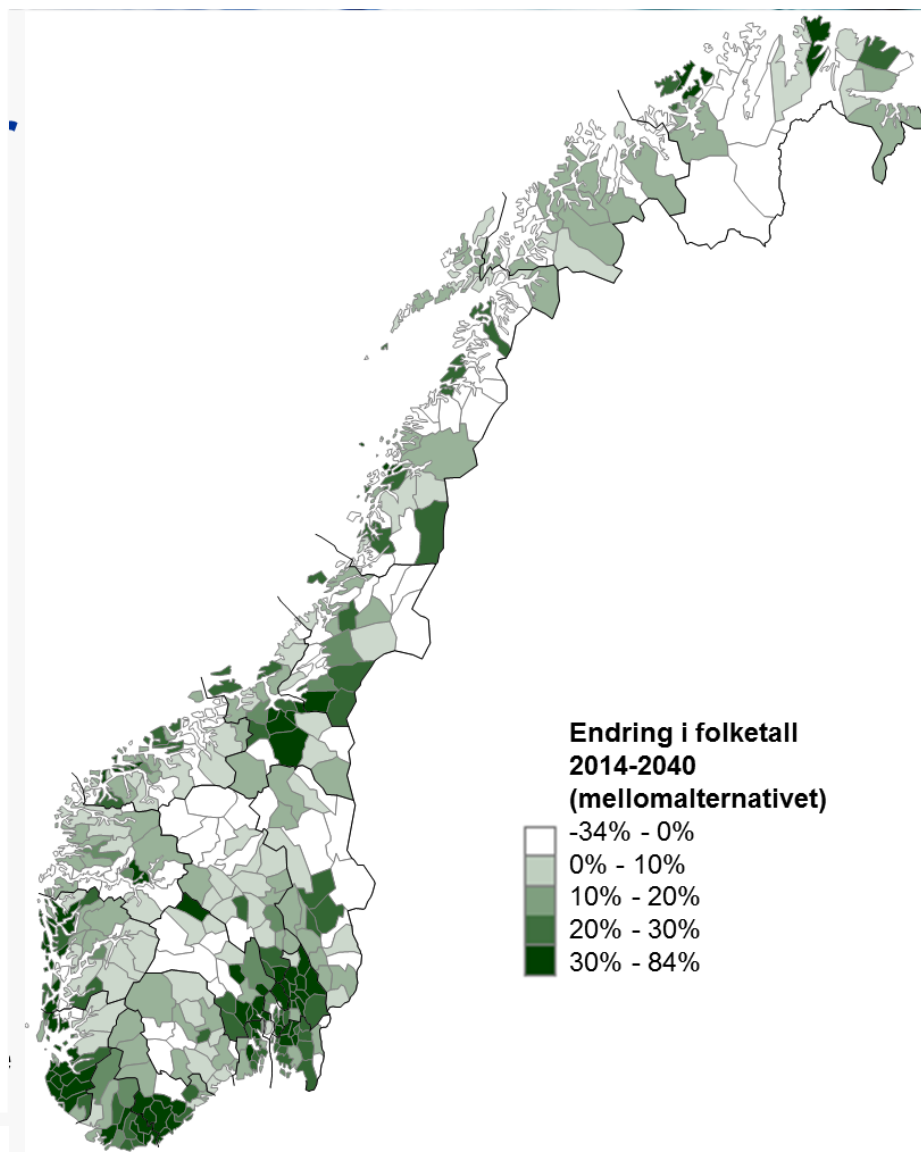
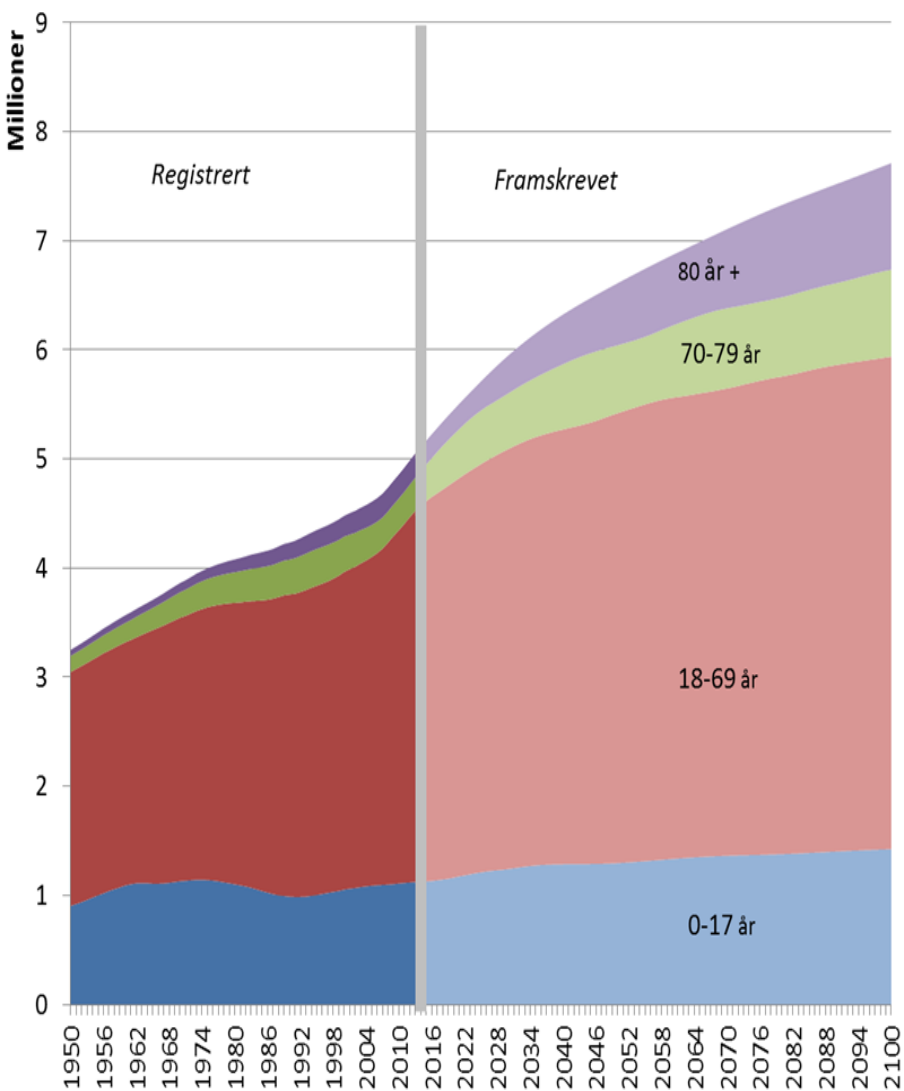
2. Velfungerende bo- og arbeidsmarkeder

3. Stordriftsfordeler og forenkling

4. Regional attraktivitet

Norge vokser...men ikke overalt

Klarer vi å utnytte mulighetene?

SØF-rapport nr. 02/14

**Næringsutvikling, utdanningsvekst og urbanisering:
Utfordringer for kommunereform**

Jørn Rattsø

SØF-prosjekt nr. 1350/1450: Utredning om kommunereform

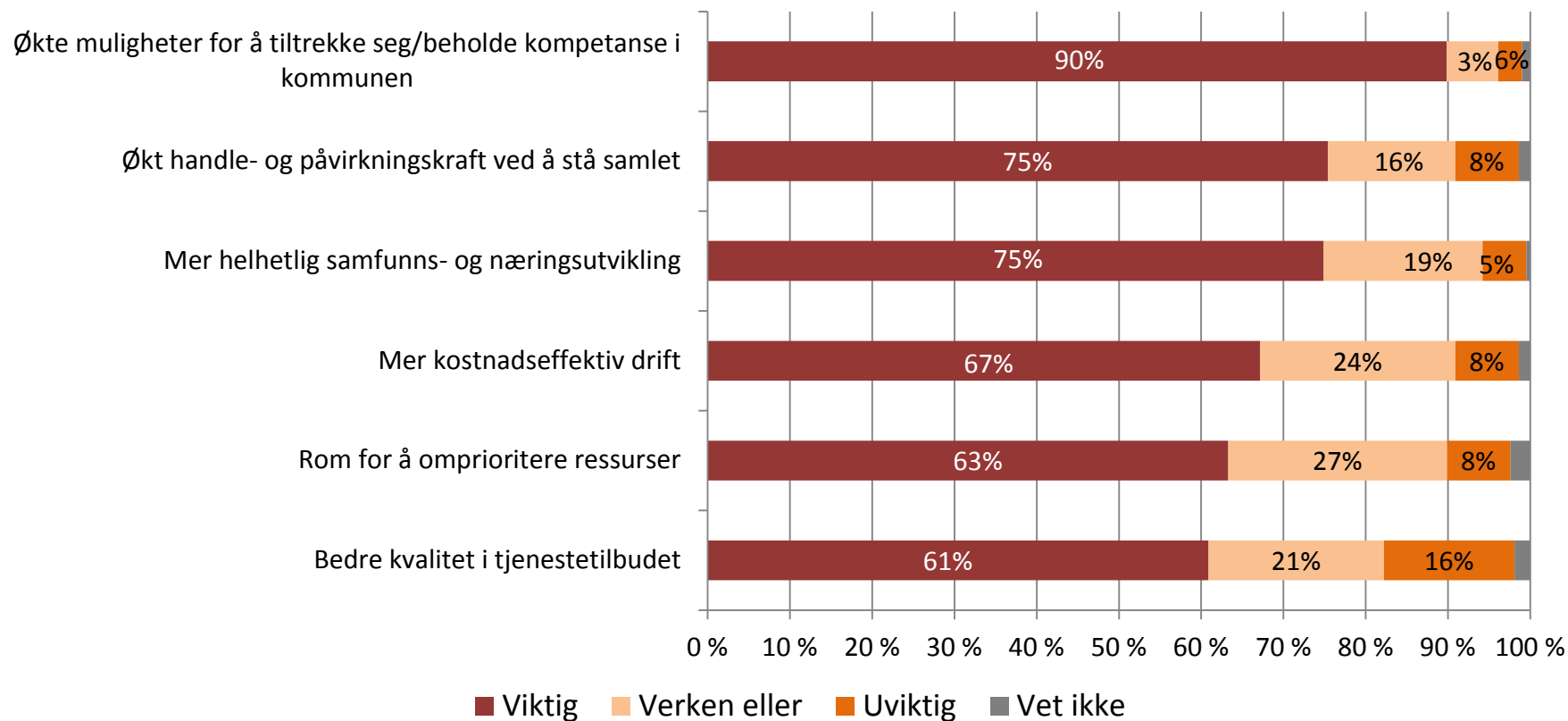
Prosjektet er finansiert av Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Akademikere

- Presstendenser i byområdene
- Attraktivitetsutfordringer i mange mindre regioner
- Vi kan få:
 - Økt arbeidskraftmangel
 - Høyere logistikkostnader
 - Lavere innovasjonskraft
 - Økte miljø- og klimabelastninger
 - Press på boligbygging

1. Tilgang på kompetanse

- Trekkes frem av kommunene selv som viktigst

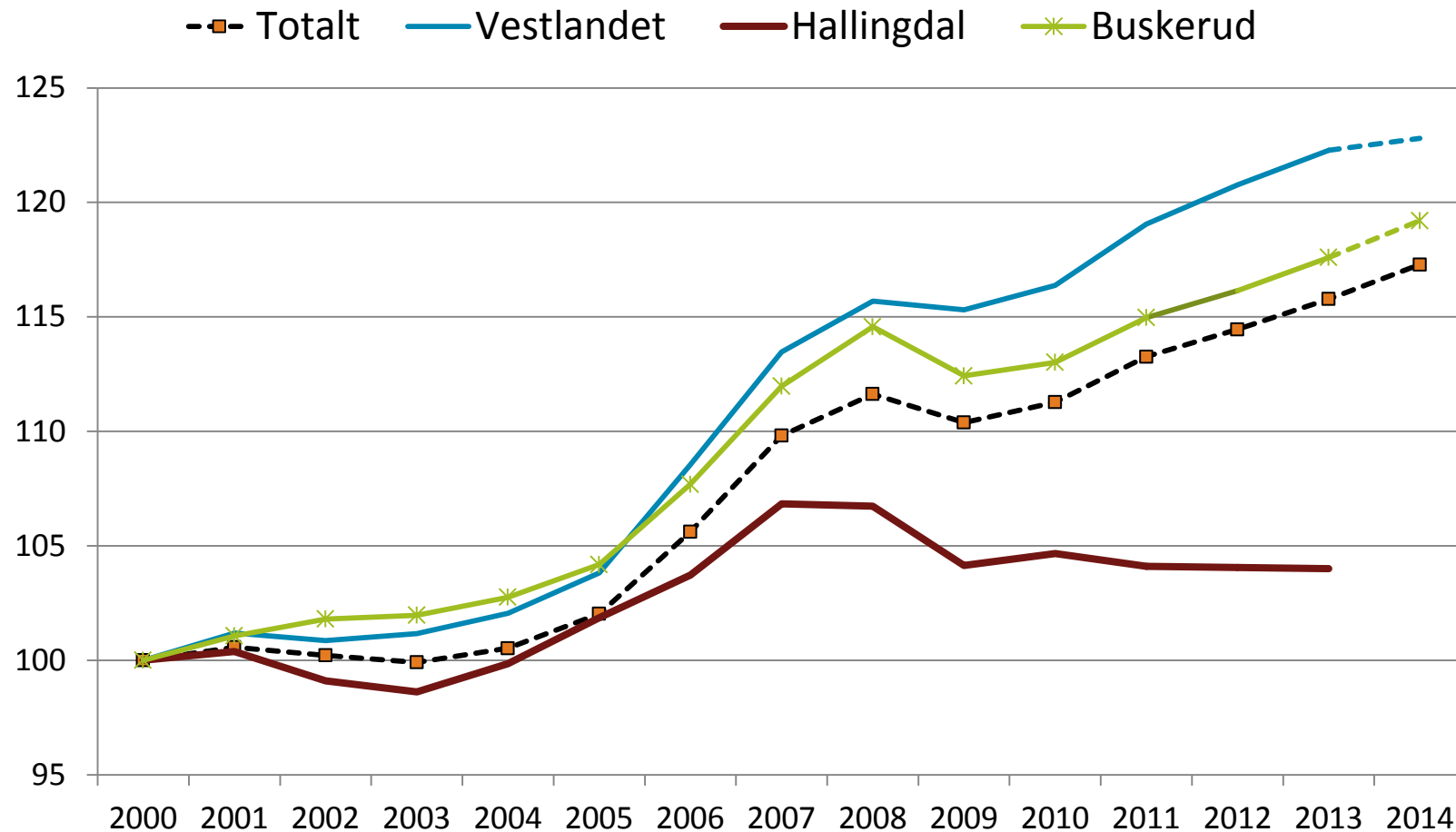
I hvilken grad vurderer du forholdene nedenfor som viktige fordeler ved kommunesammenslåing?

1. Tilgang på kompetanse

Utviklingen i sysselsetting 2000 – 2014

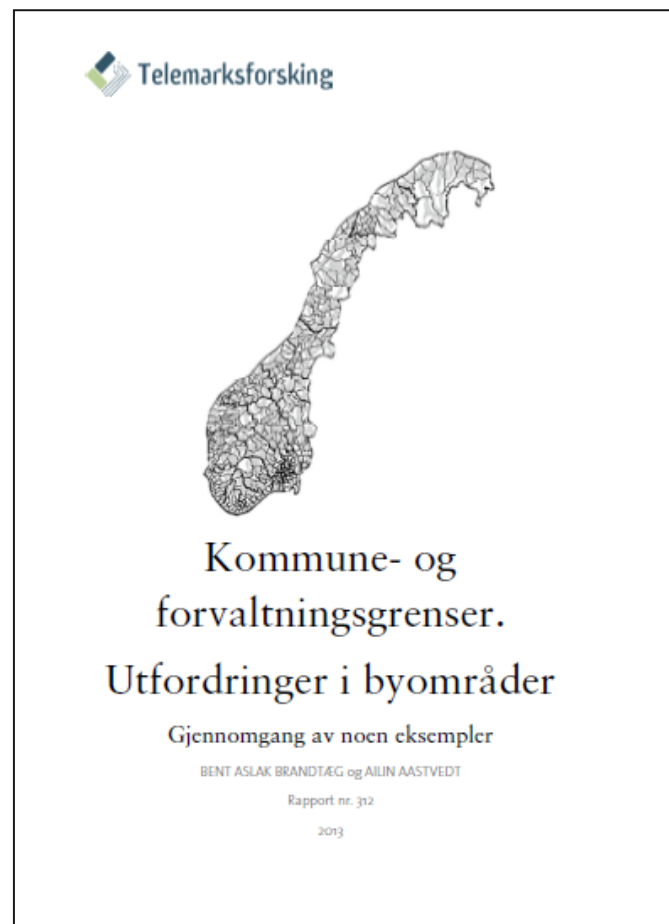
(sysselsatte etter arbeidssted = arbeidsplasser)

2. Velfungerende bo- og arbeidsmarkedsregioner

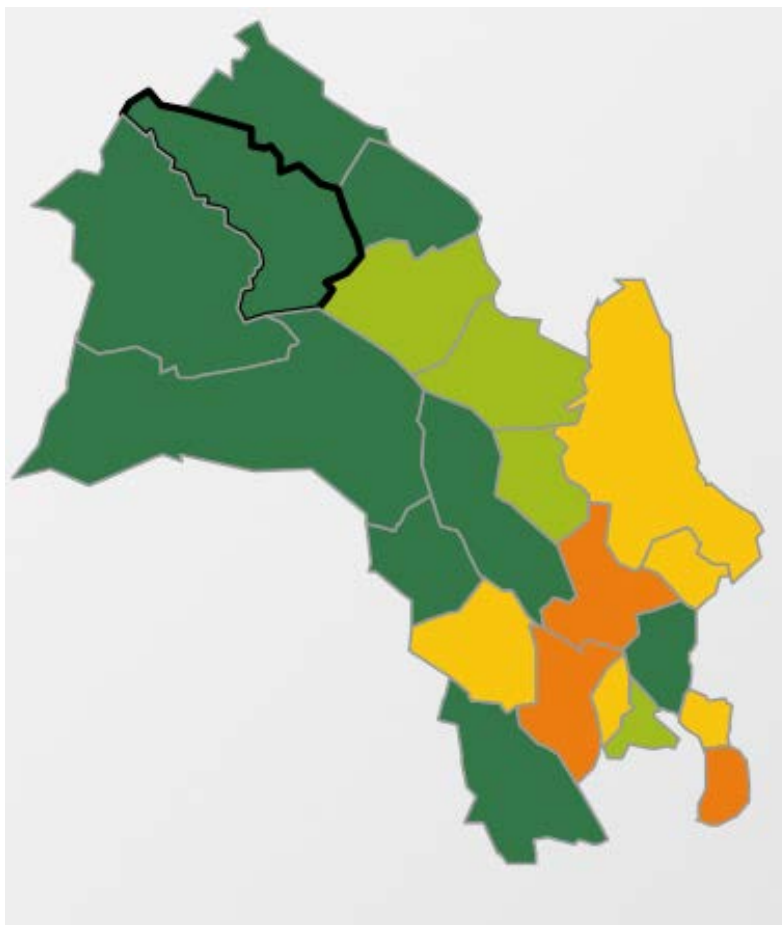
Utfordringer – plunder og heft

- Manglende helhetlig planlegging, tidkrevende saksbehandlingsprosesser og suboptimale løsninger
 - Boligbehov, arealdisponering og infrastrukturutvikling
 - Begrenser handlings- og mulighetsrom
 - Kompliserer dimensjonering og tilrettelegging av tjenestetilbudet på en kostnadseffektiv måte
 - Risiko for ulik forvaltningspraksis og prioriteringer som skaper uforutsigbare rammebetingelser (reguleringsbestemmelser, skatter og avgifter)
- Gjennomgang av 9 case/byregioner

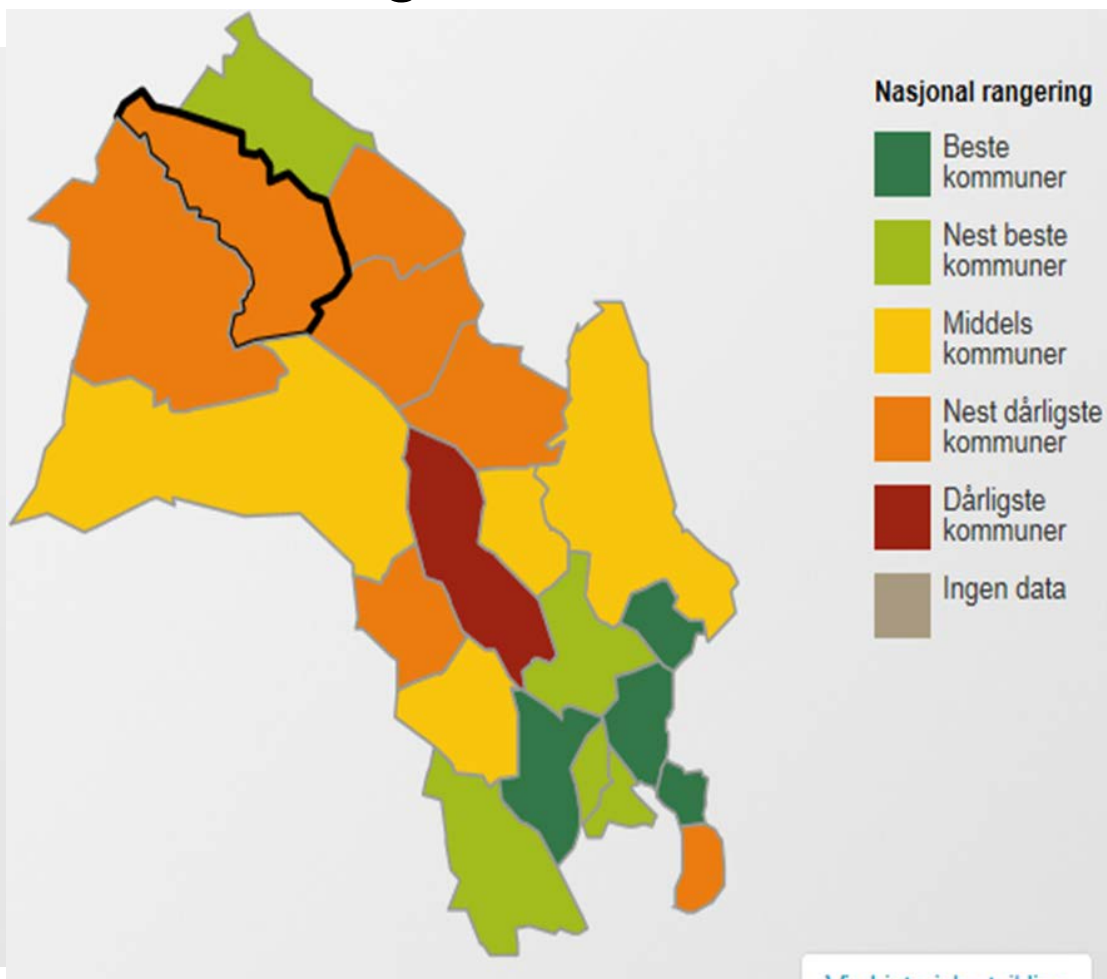

Sterkt arbeidsmarked, svak demografisk utv.

Arbeidsmarked

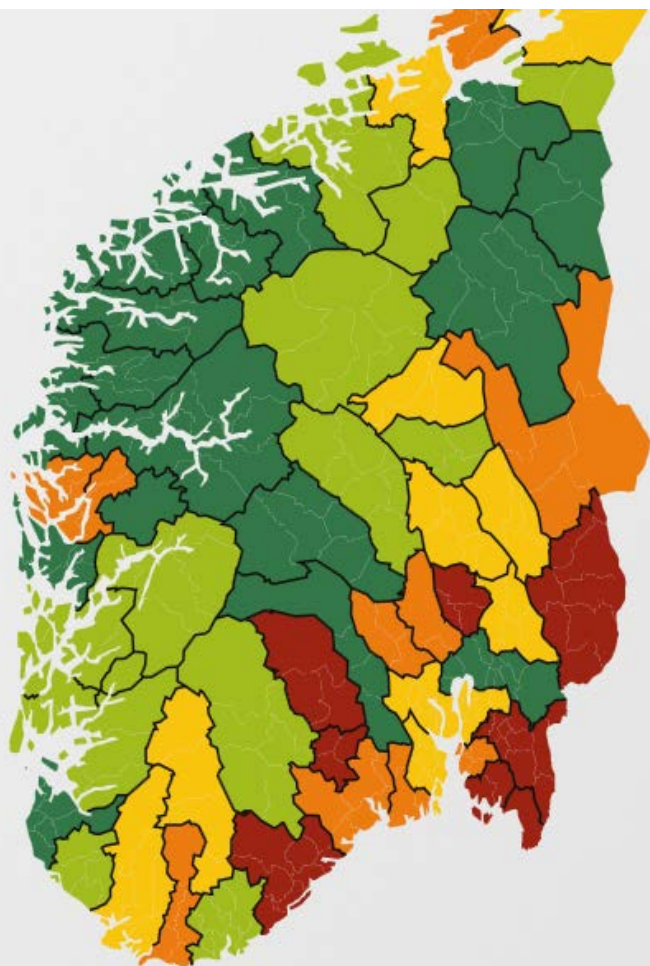

Demografi

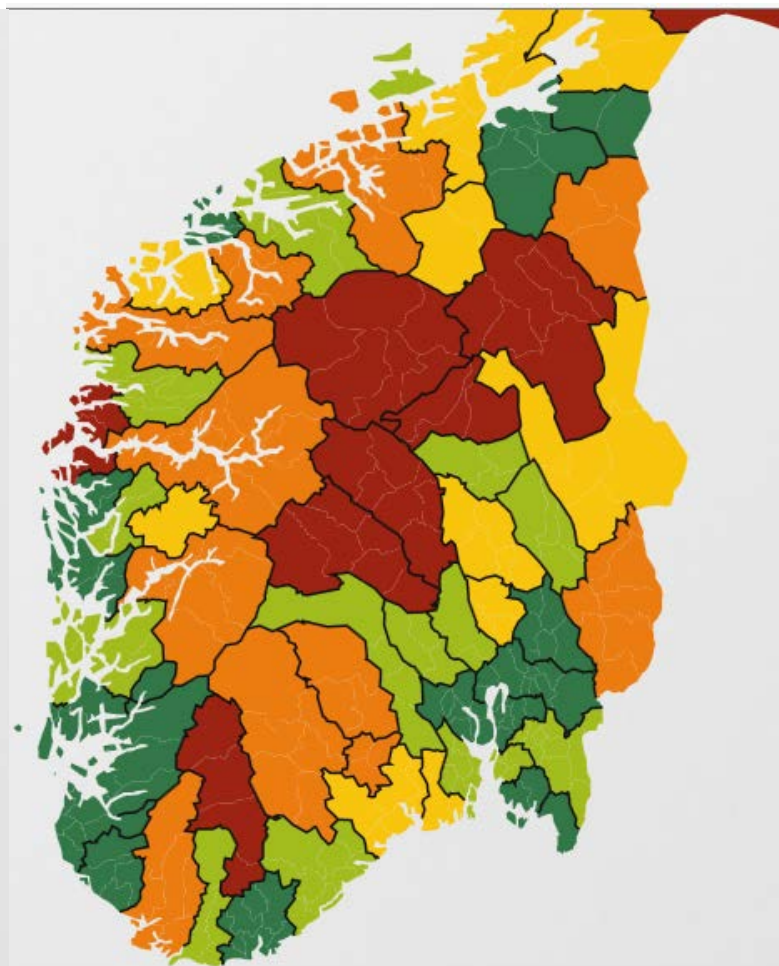

Sterkt arbeidsmarked, svak demografisk utv.

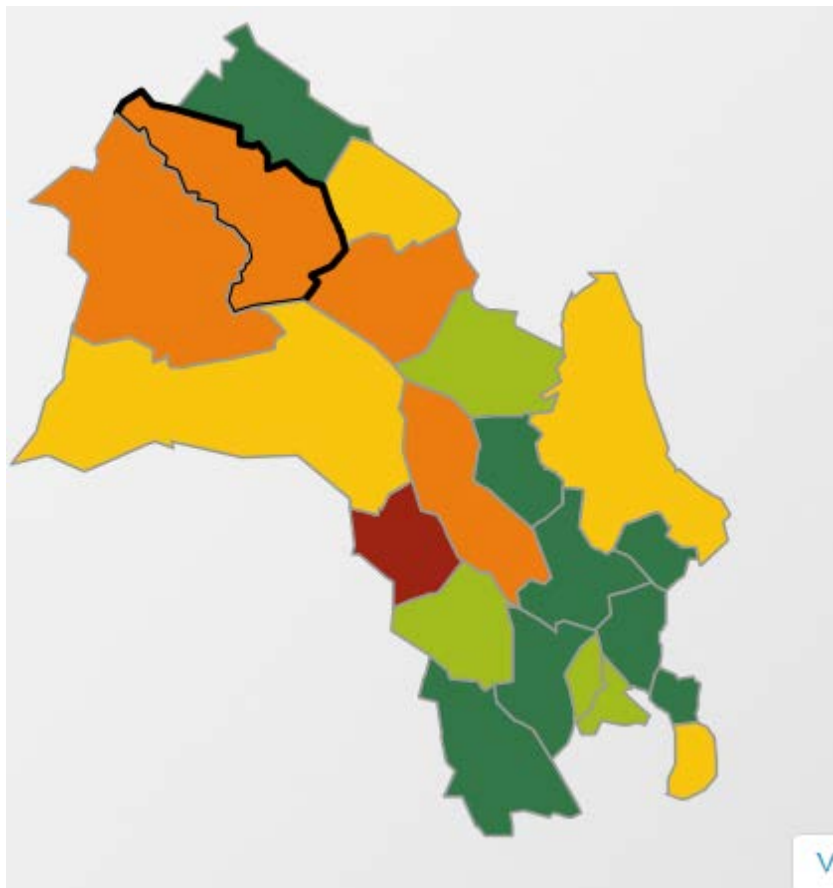
Arbeidsmarked

Demografi

Befolkningsvekst 3 siste år (gjennomsnitt)

	Pst. vekst	Nasj. pl
Hemsedal	2.4	23
Flå	1.1	136
Gol	0.4	240
Ål	0.0	305
Nes	0.0	305
Hol	0.0	308

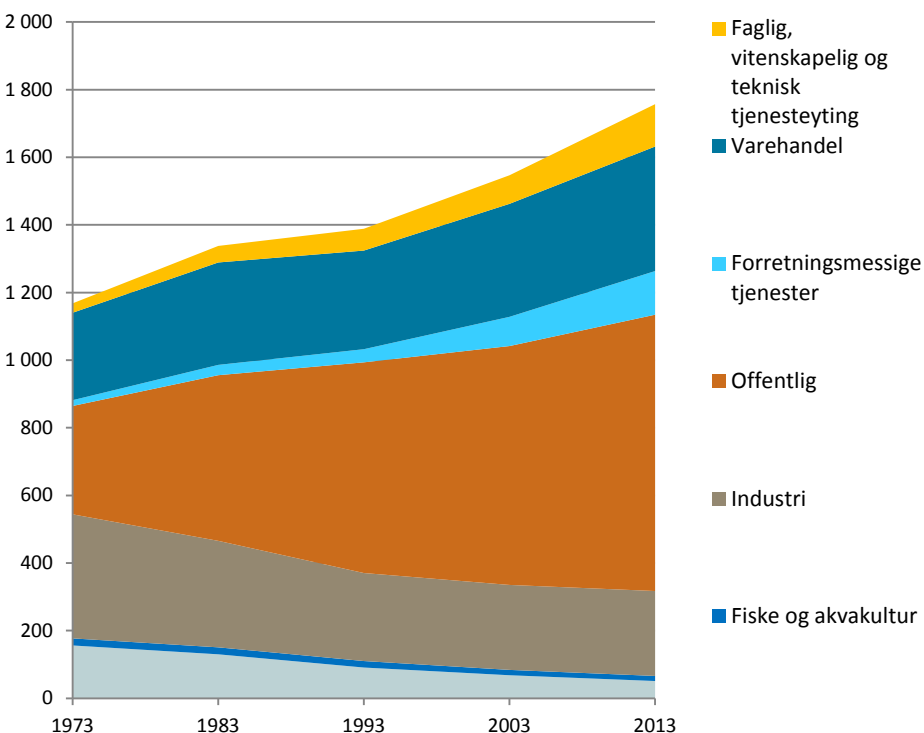
Arbeidsmarkedsintegrasjon

Betydelig pendling i Hallingdal

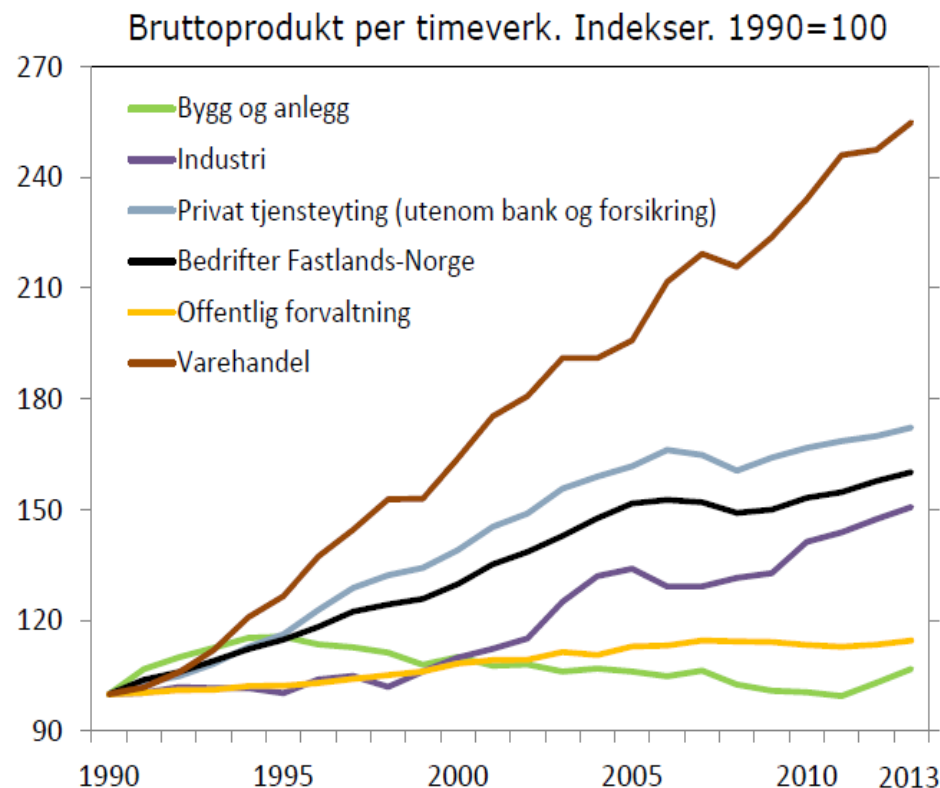
>	Antall	% av	% endring	<	Antall	% av	% endring
Pendling inn	personer	arbeidsplass	2010-13	Pendling ut	personer	sysselsatte	2010-13
Totalt	2359	22,2	0,2	Totalt	2912	26,1	5,8
Flå	86	19,6	-10,4	Flå	184	34,3	12,9
Nes	229	15,9	-1,3	Nes	569	31,9	0,7
Gol	986	34,4	2,7	Gol	612	24,5	5,0
Hemsedal	148	13,4	-3,9	Hemsedal	326	25,4	22,1
Ål	630	25,3	12,9	Ål	672	26,5	1,2
Hol	280	12,4	-21,1	Hol	549	21,7	7,6

3. Stordriftsfordeler

Vekst i sysselsatte

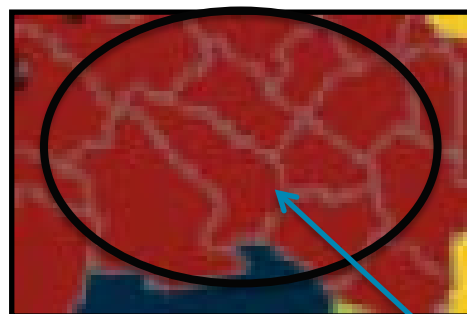

Produktivitetsforskjeller

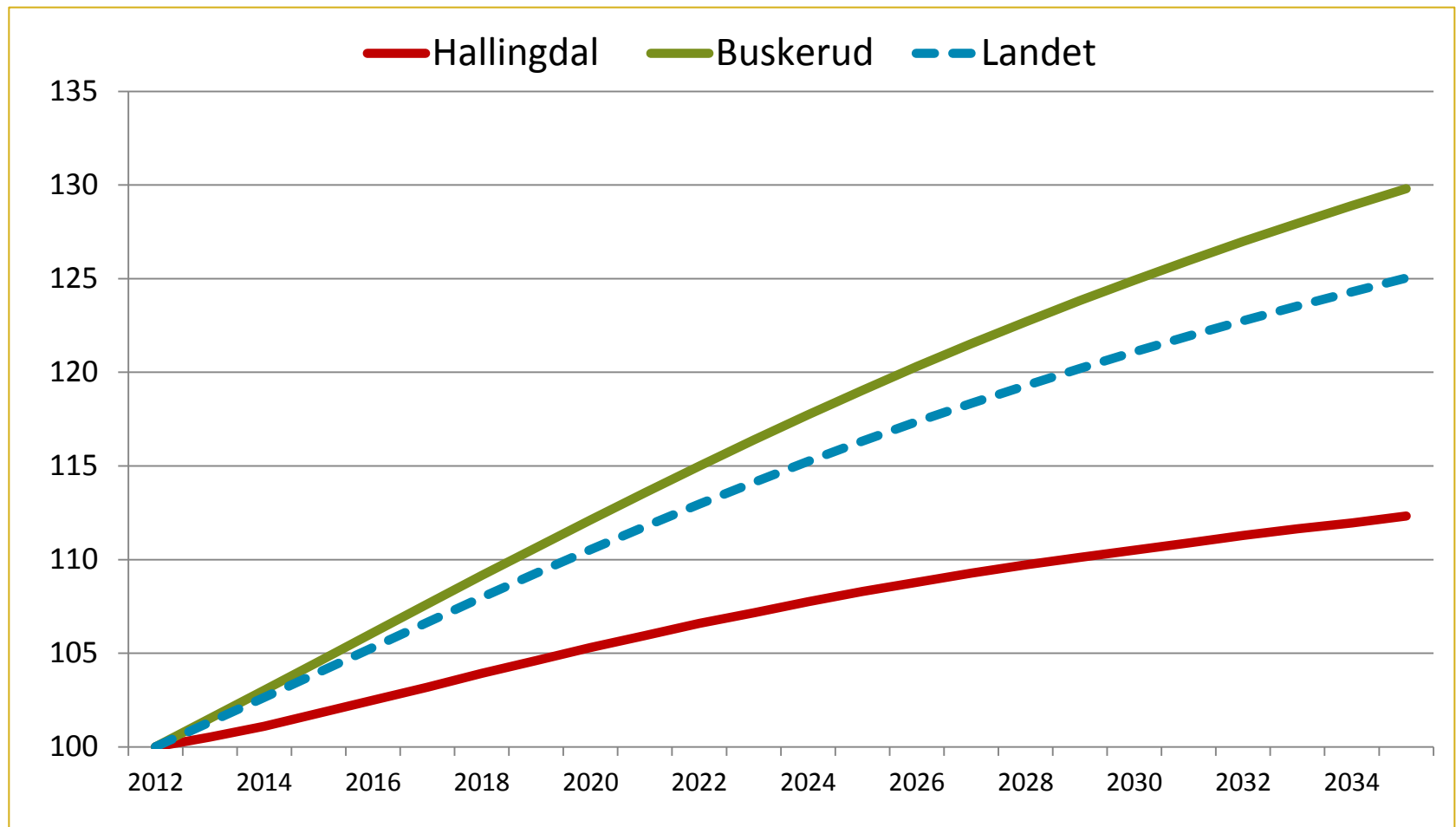

4. Regional attraktivitet

- Hva driver veksten?

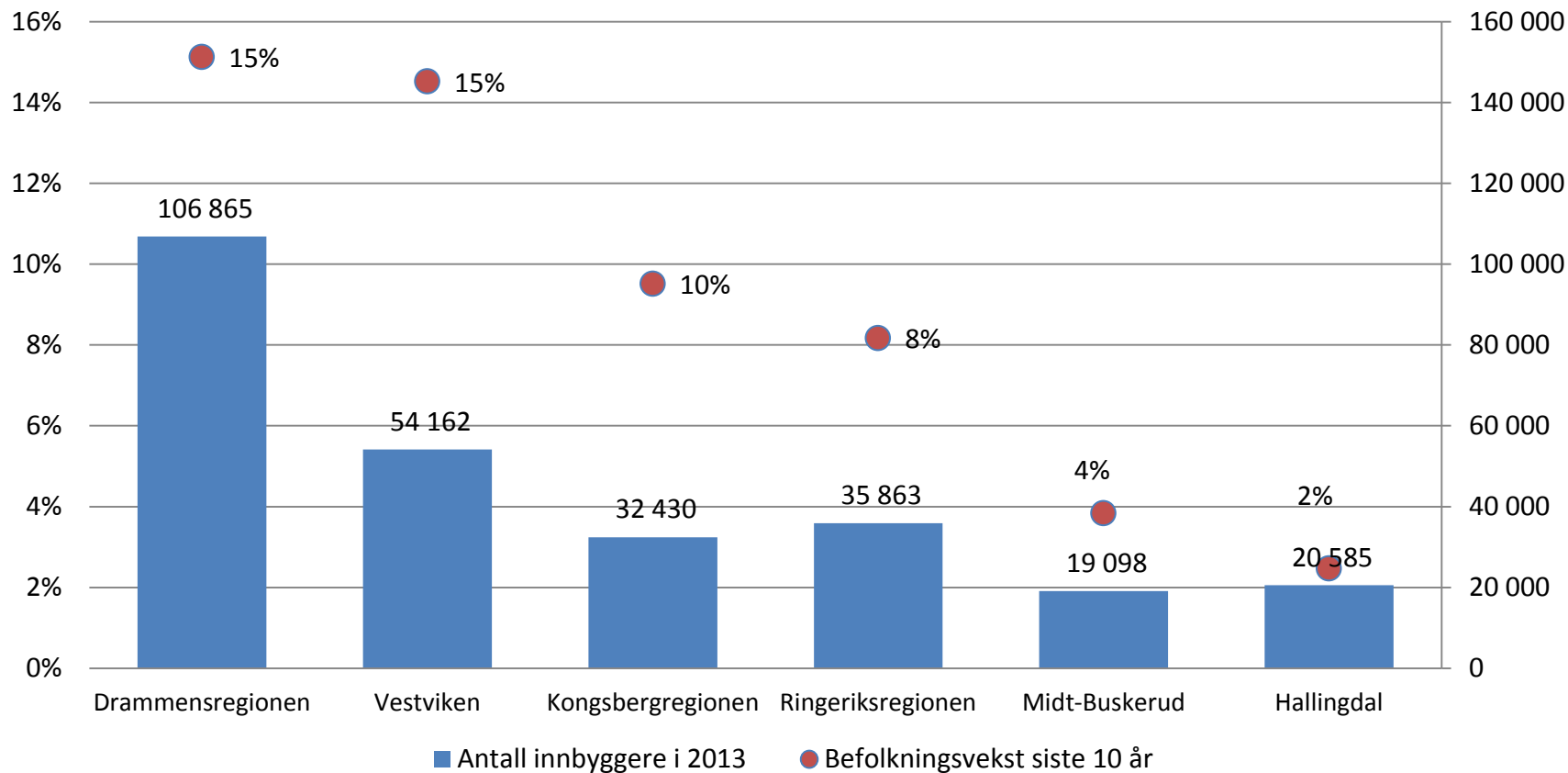
Befolkningsutvikling 2012 – 2035

Kilde: SSB 2012* AKU-statistikk, 2013-14 Anslag fra NHO-økonomibarometer

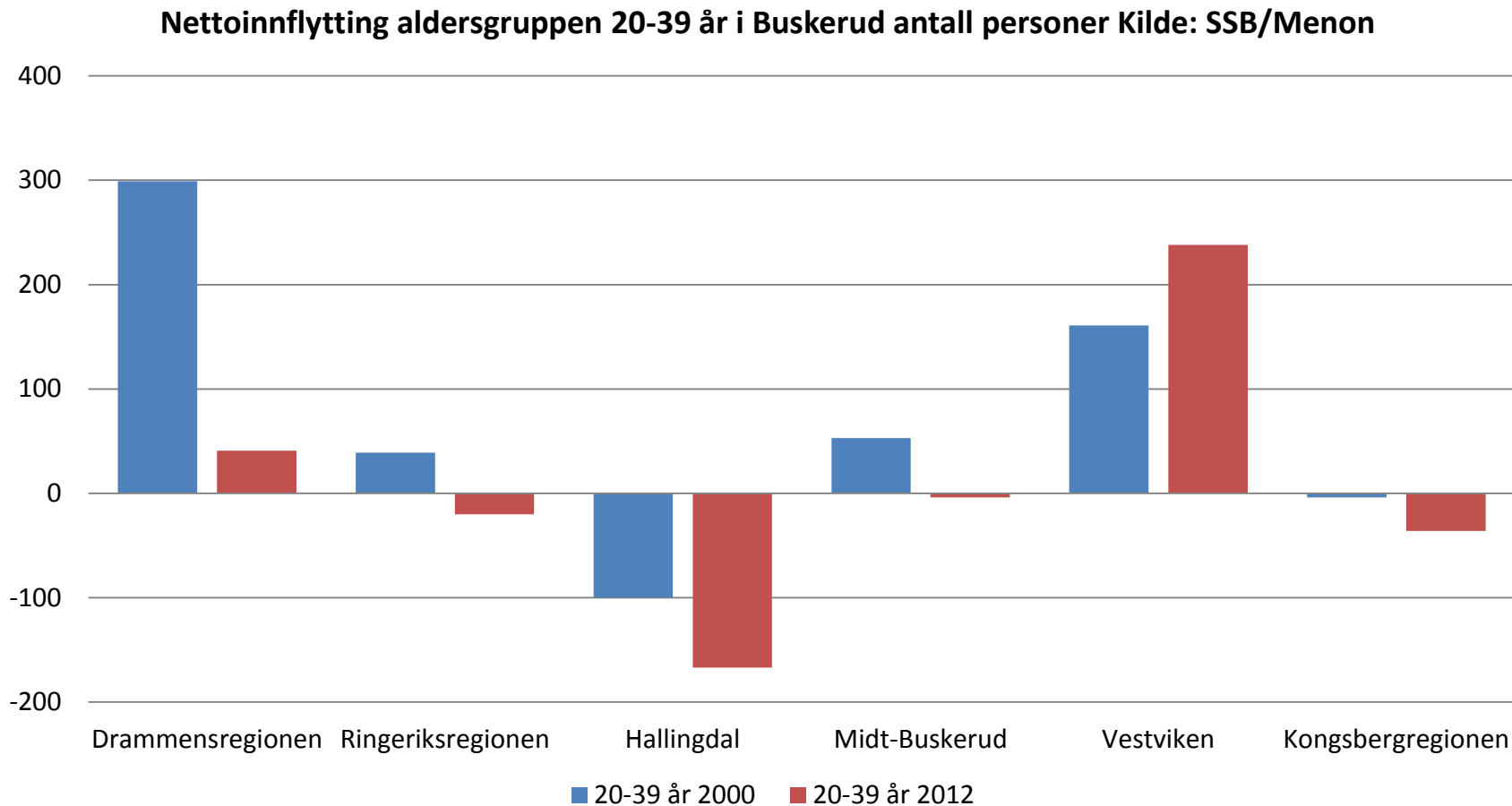
Størrelse gir attraktivitet

Antall innbyggere i Buskerud fordelt på regioner Kilde: SSB

Kilde: Menon

Regionene evner i varierende grad å tiltrekke seg unge voksne

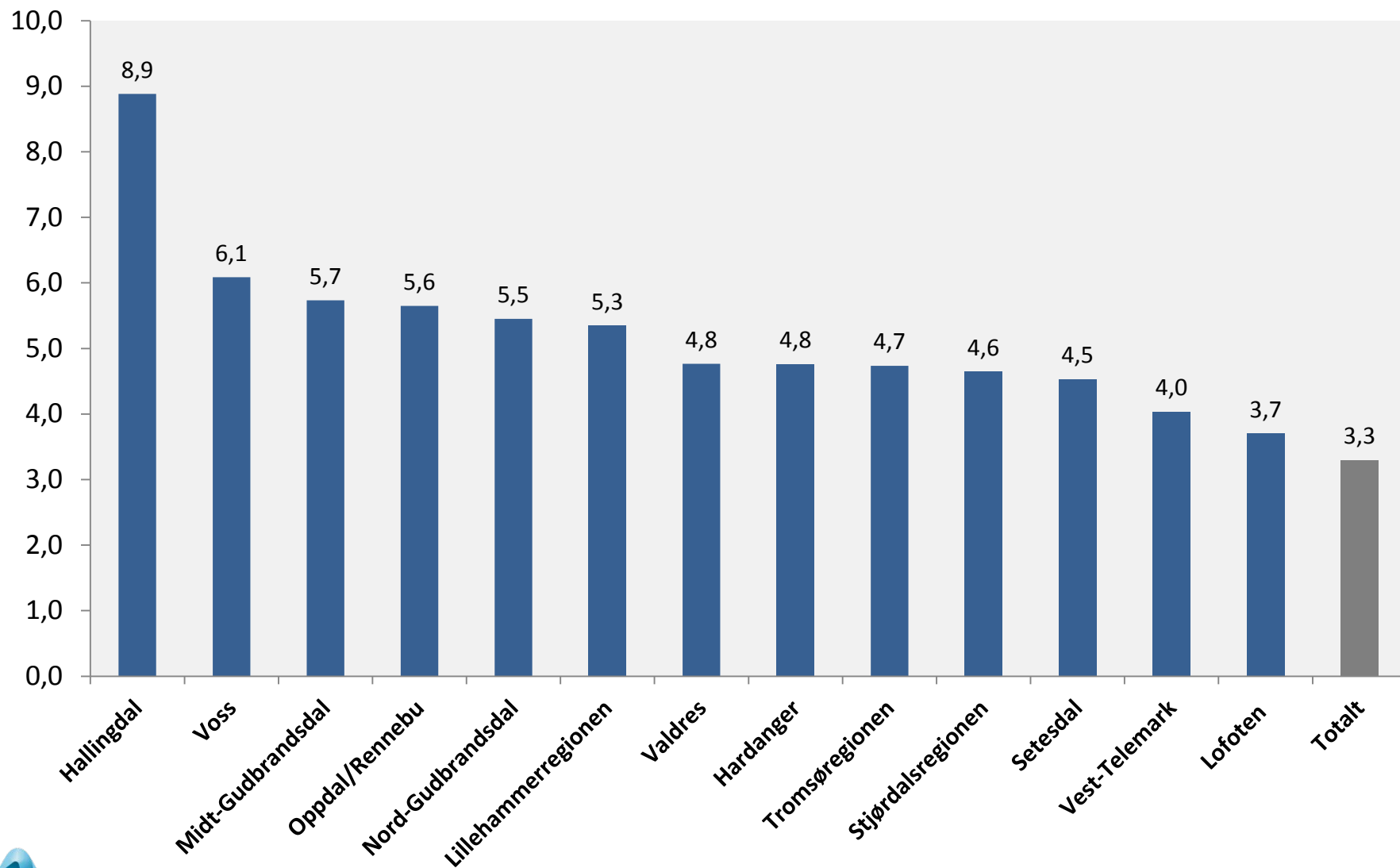

Kilde: Menon

Sysselsettingsbehovet i Hallingdal løses primært det interne arbeidsmarkedet

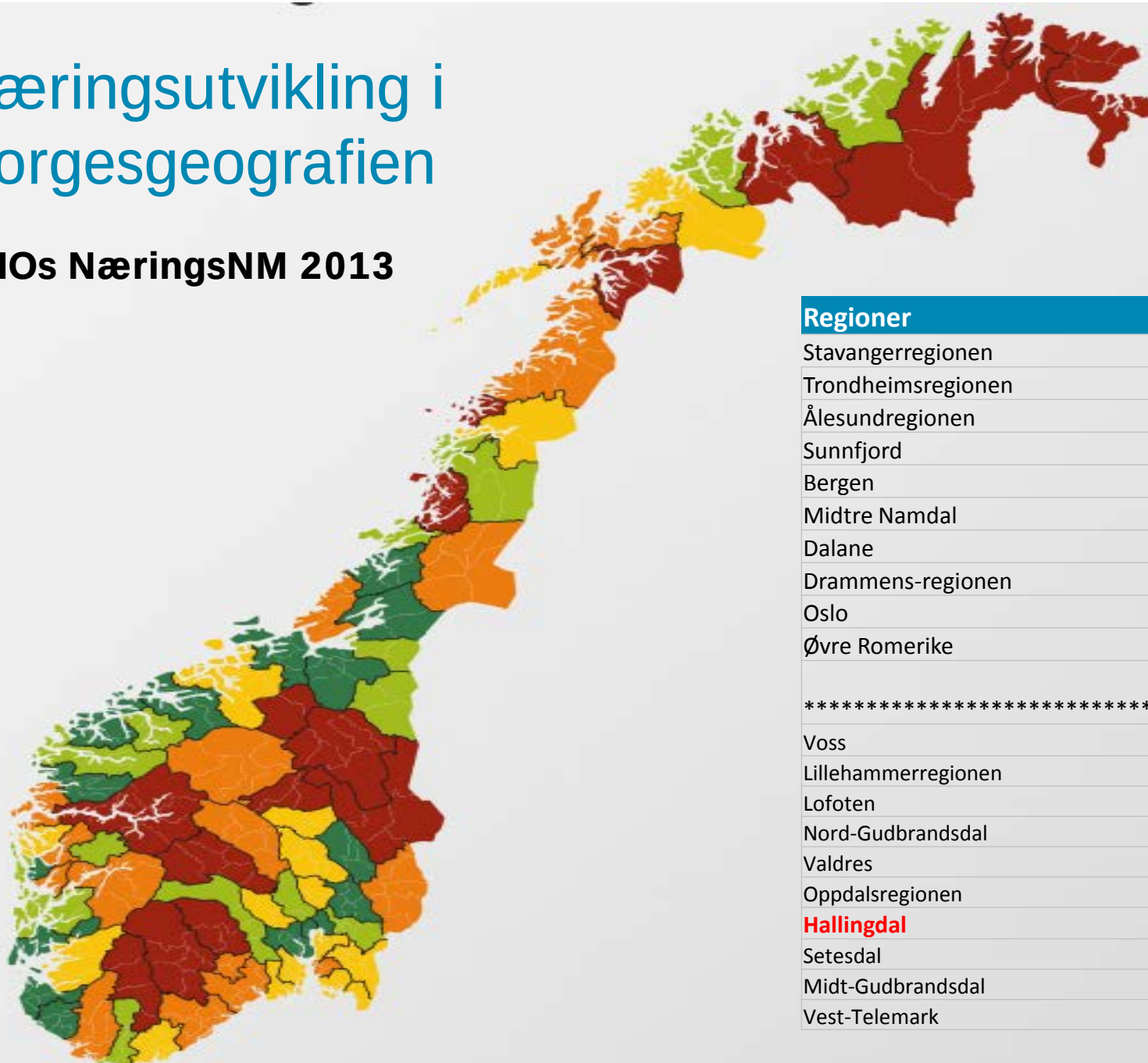
		Arbeider i ...					
		Drammensregionen	Kongsbergregioner	Ringerike	Hallingdal	Midt-Buskerud	Vestviken
Bor i ...	Drammen	64 %	5 %	2 %	1 %	17 %	15 %
	Kongsberg	4 %	84 %	0 %	0 %	3 %	1 %
	Ringerike	0 %	0 %	70 %	1 %	4 %	0 %
	Hallingdal	0 %	0 %	0 %	89 %	1 %	0 %
	Midt-Buskerud	1 %	0 %	2 %	0 %	65 %	0 %
	Vestviken	9 %	1 %	1 %	0 %	2 %	40 %
Andel av arbeidsstyrken som løses med arbeidskraft internt i fylket		77 %	91 %	75 %	91 %	91 %	56 %
Totalt antall sysselsatte i regionen		53 706	17 478	18 182	11 158	9 830	28 669

Næringsvekst er nøkkelen - Sterk reiselivsregion

Næringsutvikling i Norgesgeografien

NHOs NæringsNM 2013

Regioner

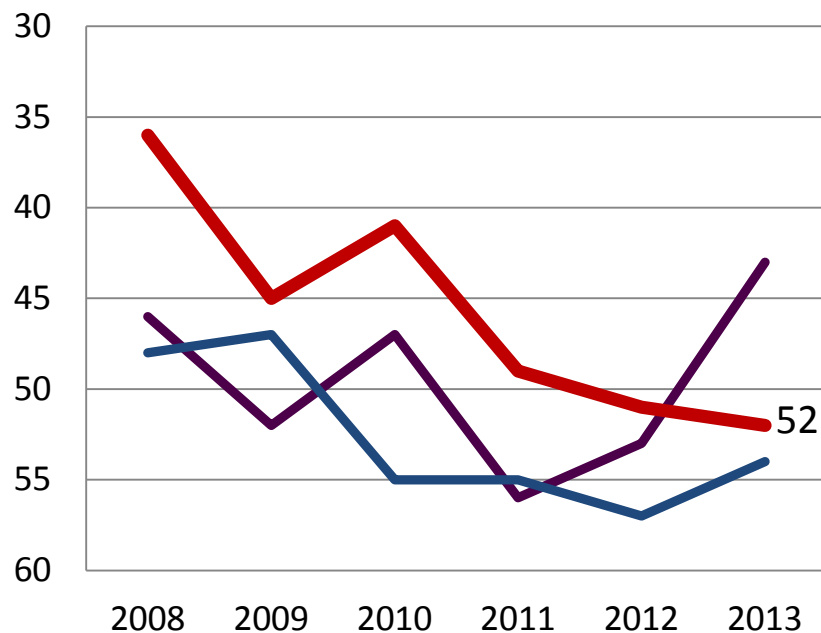
Stavangerregionen	1
Trondheimsregionen	2
Ålesundregionen	3
Sunnfjord	4
Bergen	5
Midtre Namdal	6
Dalane	7
Drammens-regionen	8
Oslo	9
Øvre Romerike	10
	**

Voss	23
Lillehammerregionen	37
Lofoten	44
Nord-Gudbrandsdal	58
Valdres	66
Oppdalsregionen	71
Hallingdal	77
Setesdal	77
Midt-Gudbrandsdal	80
Vest-Telemark	81

Utvikling i kommunekåringene

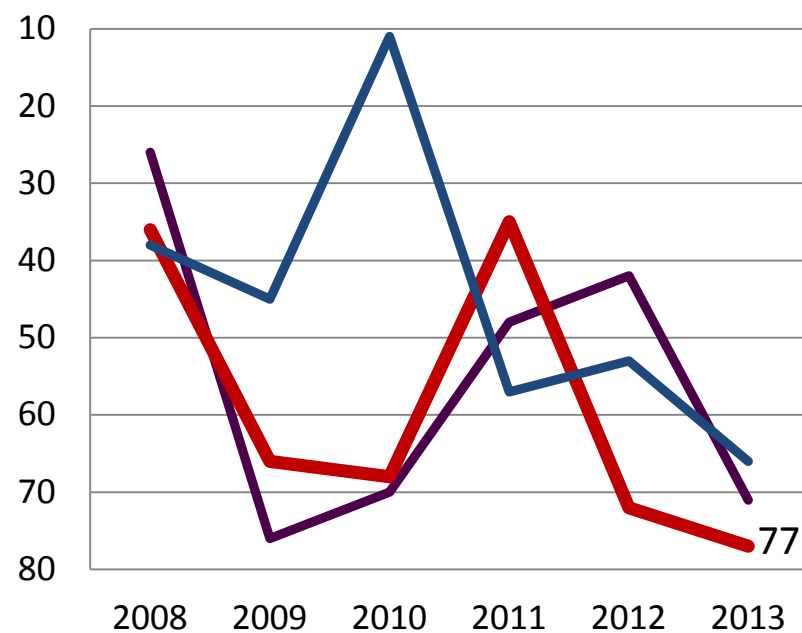
KommuneNM

— Oppdal/Rennebu — Hallingdal — Valdres

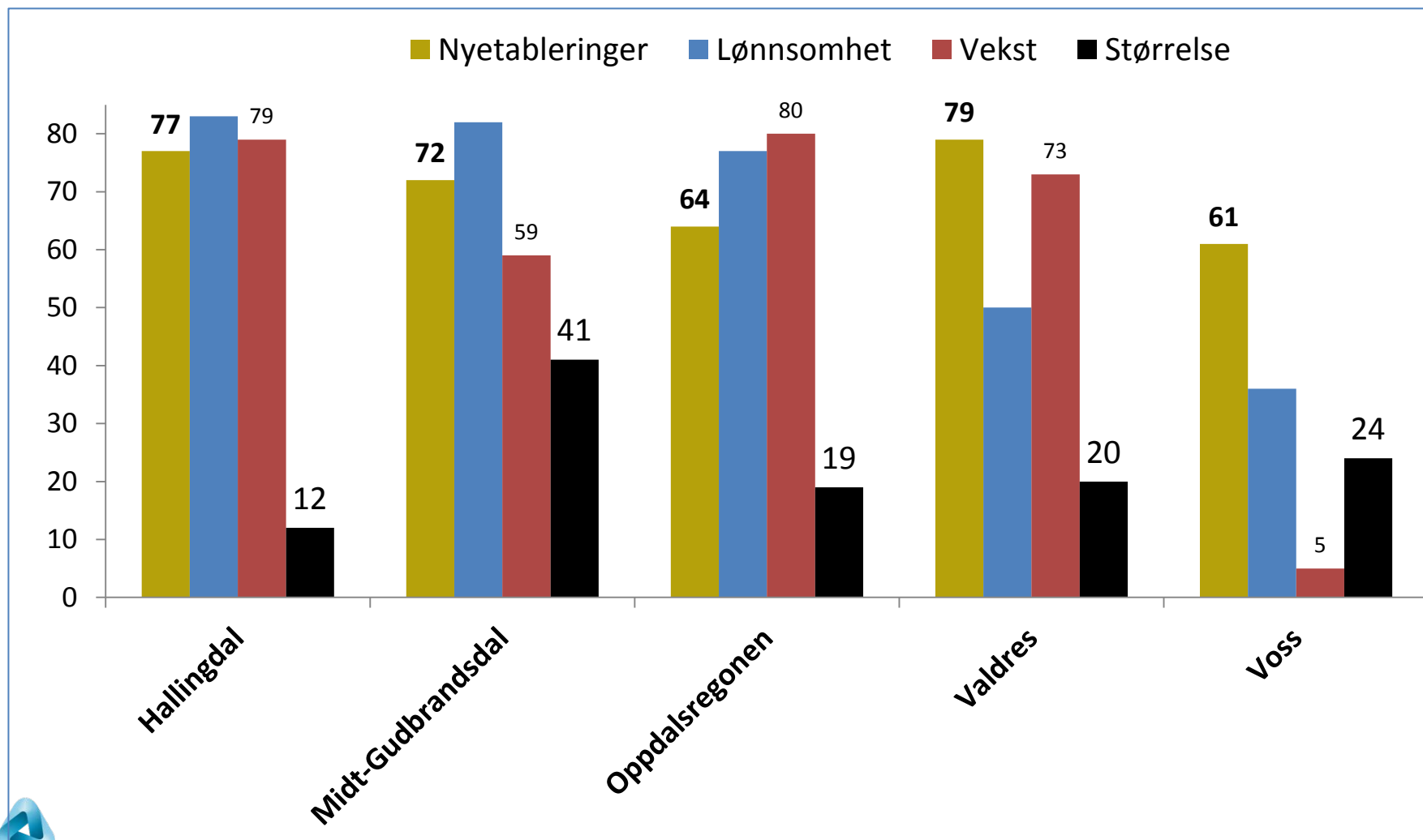
NæringsNM

— Oppdal/Rennebu — Hallingdal — Valdres

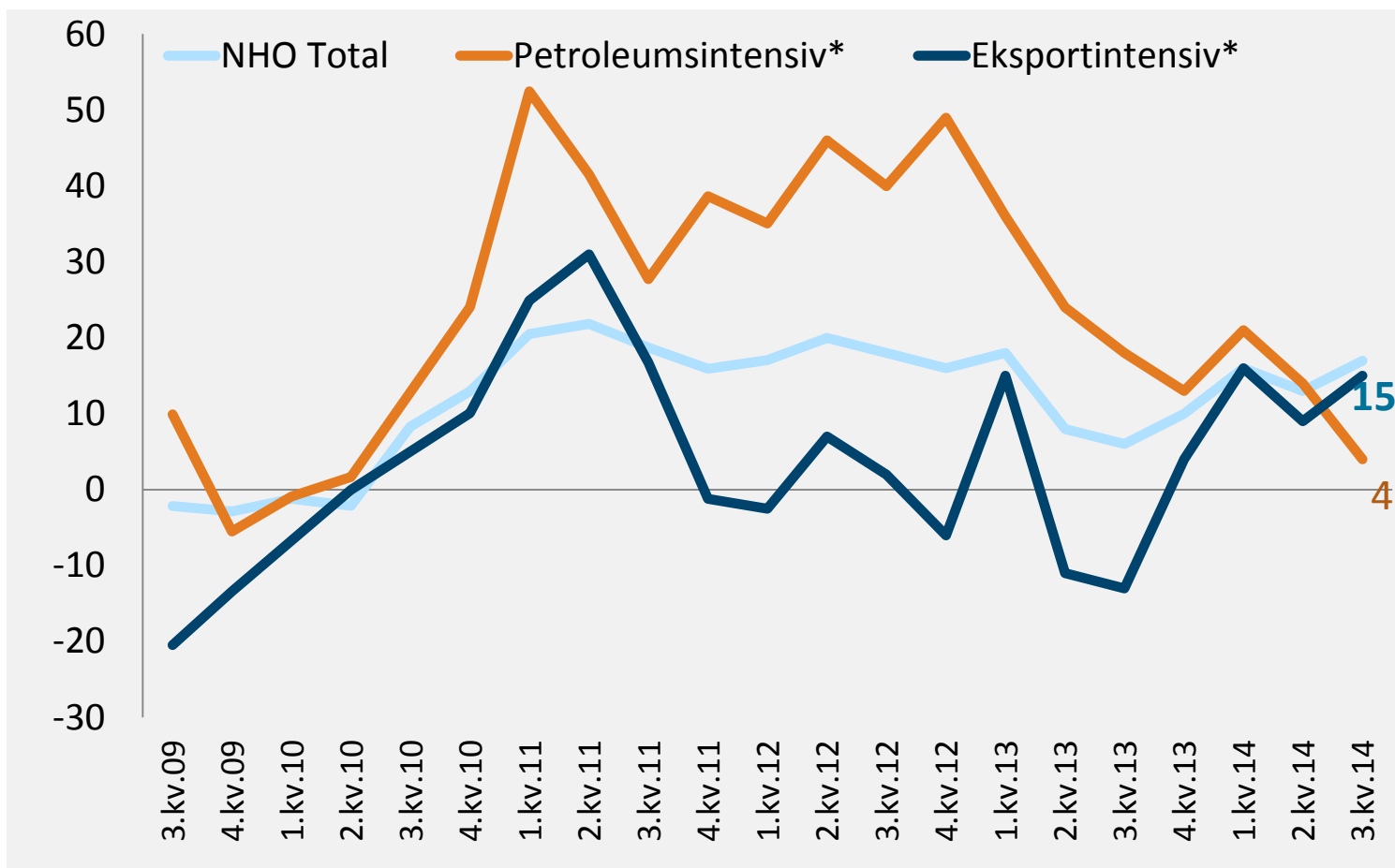
Reiselivsregionene må bli bedre på næringsutvikling (NæringsNM 2013)

Regioner rangert med plassiffer fra 1 til 83

Vurdering av markedssituasjonen i øyeblikket.

Differanse mellom andel bedrifter som er positive og negative.

* Bedrifter på tvers av næringer som oppgir å ha over 25 prosent omsetning til henholdsvis petroleumsnæringen eller eksport.

Kilde: NHO

NYMETER

[illegible]

● Conducătorii unei organizații care adăpostește animale trebuie să fie informați în timp util și să participe la deciziile privind îngrijirea, transportul și eliberarea lor de către un comitet specializat.

● În cazul a gravelor NHO trebuie realizate și investigații locale.

Sprijin de urgență

DN.ro

Så kommer på måfå, men egentligen i samklang med den värld som vi lever i, har jag skrivit en bok om att leva i en värld som vi inte kan styra. En bok om att leva i en värld som vi inte kan styra. En bok om att leva i en värld som vi inte kan styra.

[illegible]

**"Do the state intend
to make the two
wars really different or
simply something.
Tidens or hard skills
shouldn't be made. Instead,
they're looking at them as they go."**

[illegible][illegible][illegible]

I 1990 var det nye kommunale Museum med rundt 500 besøgende og et økonomisk overskud på 100.000 kroner. I 1991 var besøget på 1.000 og overskuddet på 150.000 kroner.

■ **Handwritten:** *Handwritten text, possibly a signature or date.*
 ■ **Printed:** *Printed text, possibly a name or title.*
 ■ **Handwritten:** *Handwritten text, possibly a signature or date.*
 ■ **Printed:** *Printed text, possibly a name or title.*

Getseer di kormaneine sava klaster fluitplaatser i
Kormentum-NPM fra 1000 til 2014.

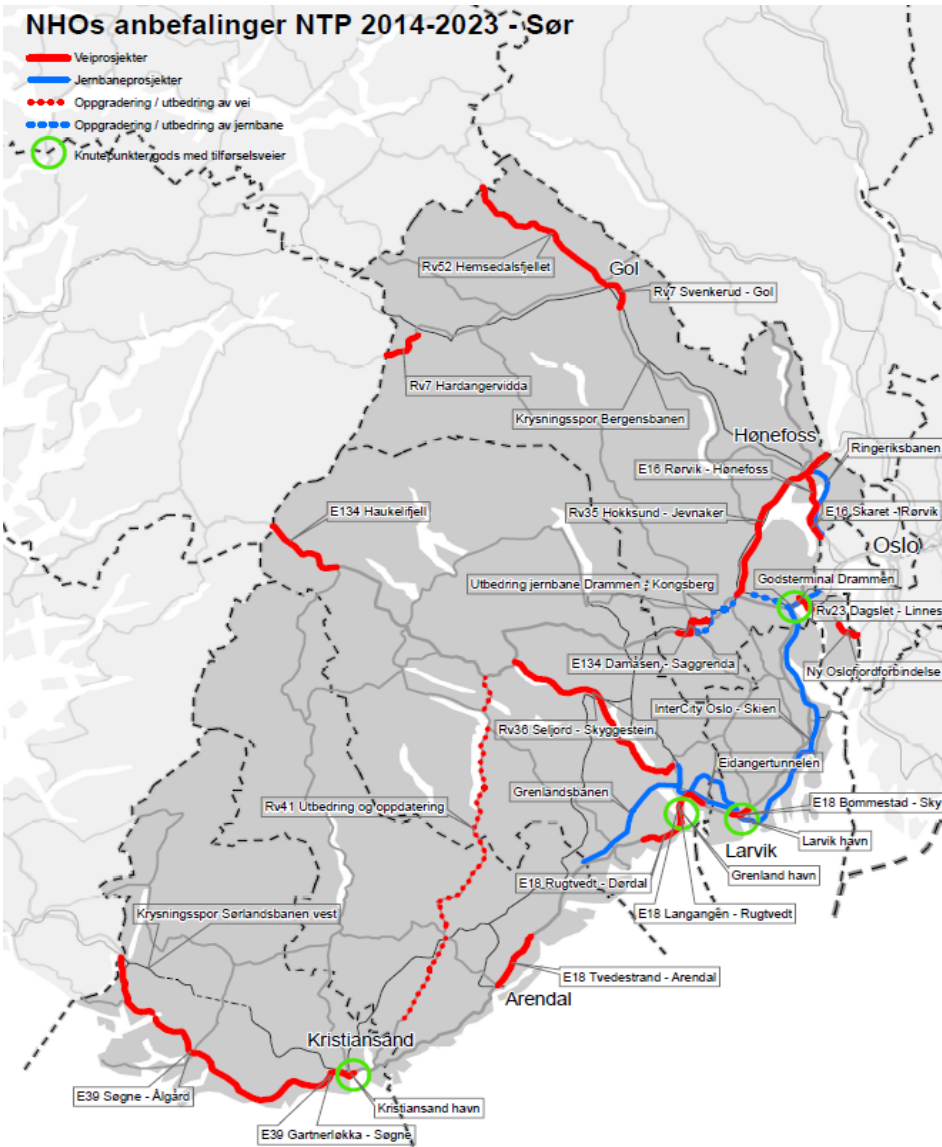
[illegible]

Kommune-WF ist vor dem Übergang. Als die Kommune 1971 eingetragene
Körperschaft der gilt für kommunale, neue Körperschaft ist der ge-
meinde städtisch und als eine kommunale.

HULL AT THE Pothead Igloo Bar on July 29th was not an event for the local crowd as it was a private party for the Hull team.

Våre prioriteringer for Buskerud/Hallingdal

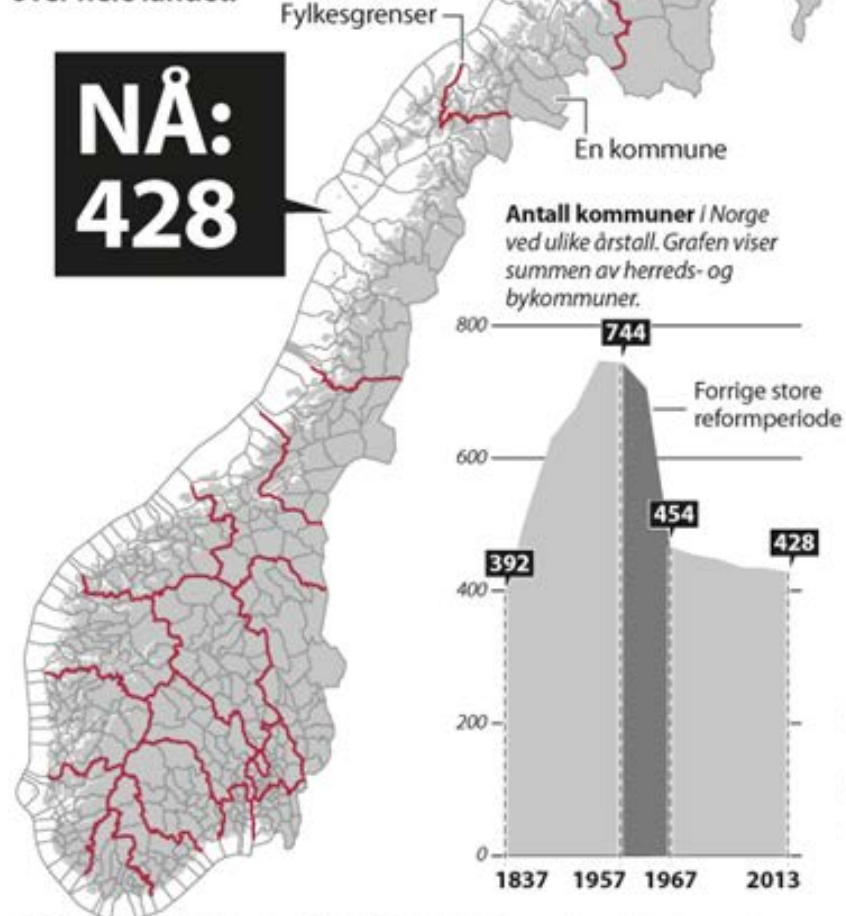
- E16 Sandvika – Hønefoss
- Ringeriksbanen
- Rv 7 Svenkerud - Gol
- Rv 7 Hardangervidda
- Rv 52 Hemsedalsfjellet

NHO mener

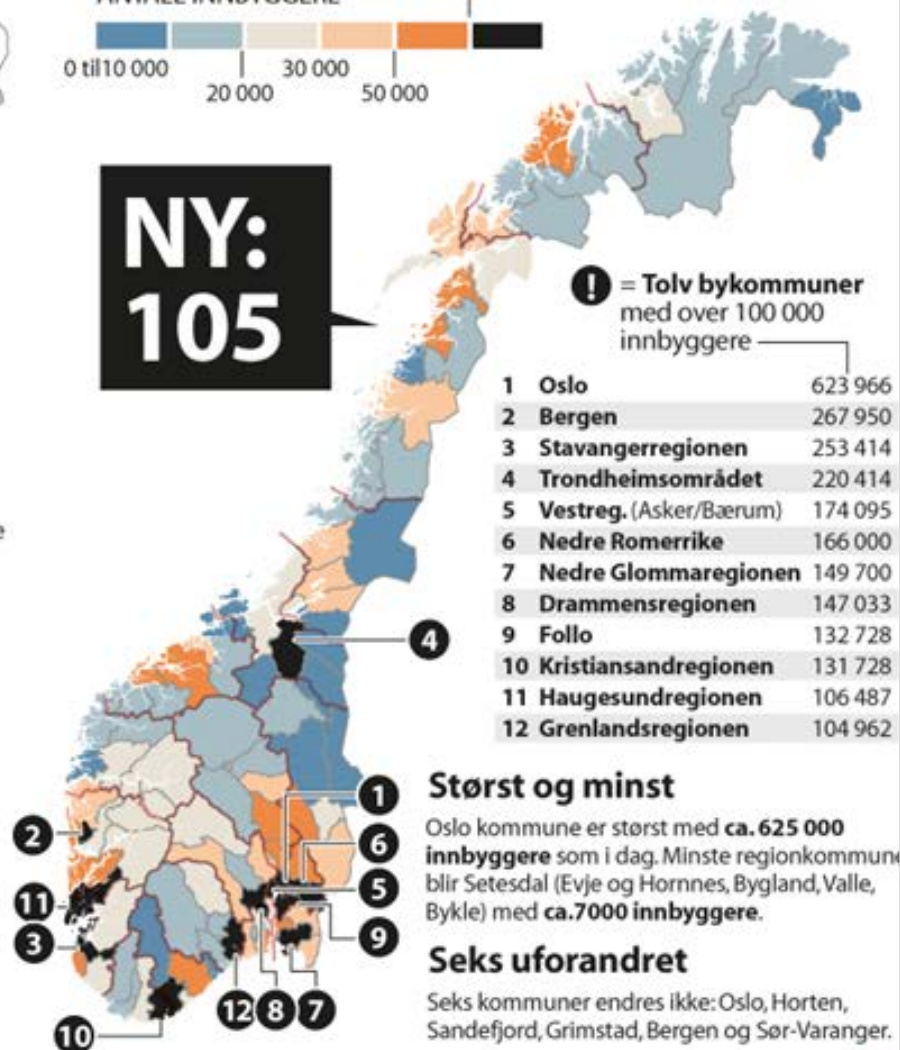
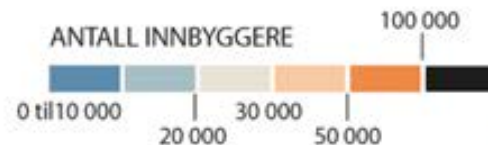
- Bo- og arbeidsmarkedsregioner bør utgjøre et geografisk grunnprinsipp for ny kommunestruktur
- Ett byområde bør være tilnærmet likt en kommune
- Dagens kommune- og fylkesgrenser kan ikke være avgjørende for nye inndelinger
- Lokale myndigheter må utvise lederskap i den pågående reformprosessen

Foreslår 105 regionkommuner

Analyseselskapet NIVI har på oppdrag av NRK fremmet forslag til kommunalreform som innebærer en ny kommunerolle og sterkere primærkommuner over hele landet.

KILDE: KILDE: NIVI for NRK/snl.no/NTB KARTGRUNNLAG: Statens kartverk (cc-by-sa-3.0)

NHOs Årskonferanse 2015 – Effektive bo- og arbeidsmarkedsregioner

Fotograf: Tom L. Nilsen